

S P O R O Č I L O Z A J A V N O S T – 09. 03. 2021

KOROŠKA DEMOKRATIČNA POSTAJA: S KULTURO DIALOGA NAD DRŽAVLJANSKO NEMOČ

Z letošnjim letom so pri raum AU, nevladni organizaciji v javnem interesu iz Slovenj Gradca, pričeli z izvajanjem pilotnega projekta na področju neformalnega političnega izobraževanja in aktivacije civilne družbe, imenovanega "Koroška demokratična postaja". Zanj je društvu, znanem po številnih odmevnih družbeno-kulturnih projektih v zadnjem desetletju, uspelo pridobiti sredstva slovitega Active Citizens Fund (ACF) Islandije, Liechtensteina in Norveške, k sodelovanju pa so privabili tudi lokalne partnerje: Gimnazijo Slovenj Gradec, MOCIS, Mladinski svet Slovenj Gradec in Mladinski center Dravograd. Na širšo javnost, še posebej pa na občane Slovenj Gradca in ostale Korošce, se ekipa projekta obrača s prošnjo: rešite spletno anketo na naslovu www.1KA.si/raumAUanketa. Vsako mnenje šteje!

Kaj je Koroška demokratična postaja in zakaj je potrebna?

"Koroška demokratična postaja je ideja, ki smo jo s pomočjo sredstev s strani ACF razvili v projekt. Naš cilj je, da pokažemo na potrebo po obstoju institucij v slovenskem okolju, ki bi ljudi opolnomočile za polnokrvno vključevanje v demokratične procese odločanja," bistvo projekta strne **Rado Carlo Poggi**, predsednik **raum AU** in projektni vodja. Vloga prostorov, kot je Koroška demokratična postaja – po njegovem bi lahko postali del javne ponudbe sleherne mestne občine v Sloveniji –, je dvojna: *"Po eni strani gre za pomoč posameznikom in nevladnim organizacijam v okviru t.i. pisarne za opolnomočenje državljanov, ki ponuja pomoč pri naslavljanju prošenj in predlogov na politične odločevalce. S tem povečujemo inkluzivnost političnega sistema ter povečujemo participacijo ljudi v procesih odločanja. Ker pa je ravno informiran in kritičen državljan pogoj za vključevanje v demokratične procese, stavi drug del projekta na neformalno politično izobraževanje."*

Ideja projektne ekipe je, da bi postala Koroška demokratična postaja, ki bo obiskovalcem ponujala okrogle mize, razprave, predstavitve, razstave, javne intervencije in druge dejavnosti za gojenje kritične države do družbeno-političnih procesov, prostor, kjer bi se odvijali tudi prepotrebni pogovori o prihodnosti. V tem smislu lahko na projekt gledamo tudi kot na svojevrstno budnico za politične odločevalce, ki bi morali po Poggijevem mnenju razmisliti o tem, kaj ponujajo občanom in državljanom: *"Če je del javne ponudbe nekega okolja ustanova, kamor greš podaljšat voziško dovoljenje ali naročit potni list, potlej bi morale obstajati tudi institucije, ki spodbujajo aktivno državljanstvo, sicer se nam kot skupnosti slabo piše. Demokratični deficit, oddaljenost procesov odločanja od volje ljudi, se bo v tem primeru samo še večal."* Neaktivna civilna družba, pogost problem post-tranzicijskih političnih sistemov, kakršen je slovenski, je po njegovem mnenju samo logična posledica takšnega stanja.

Pilotni projekt za aktivacijo nevladnikov

Manko zavedanja o pomenu živahnega nevladnega sektorja za vsesplošni družbeni napredek sogovornik v Sloveniji opaža od začetkov delovanja društva. To nosi v imenu kratico za arte utile (AU), mednarodno uveljavljeno umetniško smer, ki je v 60. letih prejšnjega stoletja v središče svojega zanimanja postavila ravno dialog. *"V tem duhu zadnjih deset let izvajamo svoje projekte, s katerimi ljudi spodbujamo k večji družbeno-politični angažiranosti ter k vključevanju v javne razprave. Koroška demokratična postaja je nadaljevanje teh prizadevanj, naš trud pa so naposled opazili tudi pri ACF, ki je projekt finančno podprl."* Predsednik raum AU ob tem ne skriva, da vidijo Koroško demokratično postajo kot pilotni projekt, ki bi lahko podčrtal potrebo po tovrstnih inštitucijah tudi v drugih, zlasti urbanih okoljih po državi. *"Pri snovanju projekta smo se naslanjali na dobre prakse iz tujine, denimo iz Nemčije in Avstrije, po katerih se tako radi zgledujemo. Tam so pomen aktivnega državljanstva, razvitega nevladnega sektorja in inštitucij, ki za te stvari skrbijo, prepoznali že pred časom."*

Da v Sloveniji, še zlasti pa na Koroškem, v tem oziru zaostajamo za najnaprednejšimi, se strinja tudi **Veronika Vodlan** iz **Centra nevladnih organizacij Slovenije (CNVOS)**, ki je skupaj z Zavodom PIP iz Maribora in Društvom za razvoj prostovoljnega dela Novo mesto eden od upravljavcev sklada ACF v Sloveniji. *"Cilji Koroške demokratične postaje se skladajo s cilji ACF, ki so v spodbujanju demokracije in aktivnega državljanstva, uresničevanju človekovih pravic, socialni pravičnosti, vključevanju ranljivejših družbenih skupin, enakosti spolov, okoljski odgovornosti in podobno. V Sloveniji se program še zmeraj precej osredotoča na demokracijo in človekove pravice, saj sta to področji, ki sta dokaj nepodprti z drugimi sredstvi. Nimamo namreč nacionalnega mehanizma, preko katerega bi finansirali tovrstne dejavnosti."* Ob tem Vodlanova izpostavi, da je eden izmed razlogov za uspeh Koroške demokratične postaje na razpisu ACF tudi regionalne narave: *"Po nekih kazalnikih je Koroška glede razvoja civilne družbe črna luknja v Sloveniji. Tudi s tega vidika se nam je zdelo nujno podpreti projekt, ki cilja na prebujanje lokalne nevladne scene."*

Koroška: civilnodružbena črna luknja?

Opolnomočenje nevladnega sektorja za prevzemanje aktivnejše vloge v lokalnem okolju pa je le ena izmed prioritet Koroške demokratične postaje, ki cilja s projektnimi aktivnostmi mnogo širše, tudi na spremembo splošnega odnosa občanov Slovenj Gradca in ostalih Korošcev do pomena demokratičnega dialoga v družbi. Ob tem je ponovnega razmisleka potrebno zlasti dojemanje aktivnega državljanja, ki se zaveda pravic in dolžnosti napram skupnosti, kot predpogoja za demokracijo. Rado Carlo Poggi: *"Aktiven državljan je predvsem informiran državljan, ki čuti zaradi pripadnosti tudi odgovornost do skupnosti. Le takšen državljan bo v trenutkih, ko ga bo skupnost potrebovala, prispeval svoj glas in znanje ter tako pripomogel k iskanju rešitev za skupne izzive. Aktiven državljan se zaveda, da njegovo življenje niso le hiša, družina, avto in služba, temveč da soustvarja družbeni prostor, ki ga naseljujemo skupaj."* Da bi v domačem okolju dolgoročno gojili tovrsten odnos do skupnih vprašanj, tako Poggi, bo potrebno kulturo (demokratičnega) dialoga privzgojiti predvsem mlajšim generacijam – odločevalcem prihodnosti, ki so se pokazale skozi desetletno delovanje raum AU kot dovolj odprte za nove ideje.

Da situacija ni tako "črna", kot je videti na papirju, ter da imamo na Koroškem zlasti na mladinskem področju ogromno neizkoriščenega potenciala, meni tudi ravnatelj **Gimnazije Slovenj Gradec, Stane Berzelak**. Gimnazija, sicer dolgoletna partnerka raum AU na področju neformalnega izobraževanja mladih, se je po seriji uspešnih sodelovanj v preteklih letih pridružila tudi tokratnemu projektu. Stane Berzelak: "*Prizadevamo si, da s pestrim občolskim dogajanjem širimo obzorja naših dijakov. Vesel sem, da je Slovenj Gradcu uspelo pridobiti projekt, ki je zanimiv izziv in priložnost zanje. Ne glede na odsotnost civilnodružbenega delovanja na Koroškem pri dijakih ne opažamo tako izrazite apatije, kot menijo nekateri. To so konec koncev dokazali tudi s sodelovanjem pri različnih humanitarnih in podobnih akcijah.*"

Vendarle se na šoli zavedajo, da je potrebno pri mladih razvijati predvsem kritičen pogled na svet, za kar potrebujejo dijaki tudi prostore izven šolskih zidov. „Šola ima svoje omejitve in tukaj moram posebej pohvaliti raum AU, s katerim smo imeli veliko dobrih izkušenj pri prejšnjih, tudi mednarodnih projektih. Ob njih so si dijaki nabrali ogromno koristnih izkušenj, ki jih v šolskih klopeh ne bi mogli pridobiti.“ Nenazadnje pa Berzelak svari pred vse prepogostim podcenjevanjem mladih, ki se jim pripisuje apatičnost in nezainteresiranost: "*Na polje političnega mladi neradi vstopajo ravno zaradi politike, kjer je vse preveč manipuliranja, premalo pa občutka, da lahko mlad človek zares naredi kaj dobrega. A ravno mladi so prihodnost! Oni bodo prevzemali ključne funkcije v državi,*" zaključuje Berzelak.

Kultura dialoga in zaupanje v demokracijo: vsako mnenje šteje!

Kako torej mlade spodbuditi k prevzemanju aktivnejše vloge v družbi? „*Odgovor se skriva v ustvarjanju situacij, v katerih mladi začutijo, da imajo besedo, glas, če želite. Na ta način jih lahko opolnomočimo za samozavestnejše vključevanje v procese odločanja v kasnejšem življenju. Da pa bodo v te sploh želeli vstopati, jim bo potrebno najprej povrniti zaupanje v demokracijo kot tako ter v pomen iskrenega, argumentiranega in strokovno podprtega dialoga o družbenih vprašanjih. Ta v zadnjih letih, ko drsimo v t.i. postfaktično družbo, pospešeno izginja iz javnega diskurza. Mislim, da nas zavaljo stigme, ki se pri nas oprime vsega, kar označimo za politično, največ dela čaka ravno na tem področju,*“ razmislek zaključuje Poggi.

Kar zadeva vsebine, ki jih bo uporabnikom ponujala Koroška demokratična postaja, so v ekipi projekta odprti za predloge, želje in potrebe občanov Slovenj Gradca ter ostalih Korošcev, ki se nameravajo udeleževati projektnih aktivnosti. „*Te niso namenjene samim sebi, temveč ljudem, zato smo jih, kot se za tovrsten projekt spodobi, demokratično povprašali za mnenje. Z rešitvijo anonimne ankete, ki je dosegljiva tudi na spletu (www.1KA.si/raumAUanketa), lahko bodoči uporabniki prispevajo svoje impulze ter tako vplivajo na kasnejše vsebine, se pravi tematike okroglih miz, morebitne pobude ter javne intervencije in podobno. Ker smo pri nas sami pravi demokrati, bomo veseli vsakega mnenja, tudi morebitnih priložnosti za konstruktiven in kulturnen dialog z drugače mislečimi sodržavljanji. Če z demokracijo mislimo resno, si moramo znati prisluhniti, tudi kadar se ne strinjamo.*“
